

1 I vilka situationer får en förälder lovligt föra ett barn till ett annat land, utan den andra förälderns samtycke?

Föräldransvar utövas till sin natur av båda föräldrarna tillsammans. Detta följer av artikel 97.2 i den polska familje- och förmyndarskapslagen (*kodeks rodzinny i opiekuńczy*), enligt vilken föräldrarna gemensamt fattar beslut i väsentliga frågor som rör deras barn. Om föräldrarna inte är överens avgörs dessa frågor av en förmyndarskapsdomstol (*sąd opiekuńczy*). Endast i mindre viktiga frågor som rör ett barn kan en förälder självständigt fatta ett beslut utan att behöva rådfråga den andra föräldern och inhämta hans eller hennes samtycke. Enligt de polska domstolarnas rättspraxis betraktas att, permanent eller tillfälligt, föra ett barn till ett annat land (även i samband med semesterresor) som en väsentlig fråga.

Mot bakgrund av artikel 97.2 i familje- och förmyndarskapslagen får en förälder föra ett barn till ett annat land utan den andra förälderns samtycke endast om någon av följande omständigheter föreligger:

Den andra föräldern har framtogs föräldransvar genom ett beslut i en polsk domstol (artikel 111 i familje- och förmyndarskapslagen).

Den andra förälderns föräldransvar har tillfälligt upphävts genom ett beslut av en polsk domstol (artikel 110 i familje- och förmyndarskapslagen).

Den andra föräldern har begränsat föräldransvar (artikel 109 i familje- och förmyndarskapslagen). Domstolen avgör hur föräldransvar ska begränsas genom att tillämpa den åtgärd som skyddar barnets välmående på bästa sätt. Framför allt kan den förälder vars föräldransvar har begränsats framtas rätten att delta i alla eller vissa beslut i väsentliga frågor som rör barnet. Om den andra föräldern i en sådan dom har framtogs rätten att delta i beslut om barnets hemvist, kan den föräldern inte motsätta sig att barnets hemvist ändras från hemvist i Polen till hemvist i utlandet.

Föräldrarnas rättigheter och skyldigheter gentemot barnet kan ändras till följd av en dom som meddelas i ett mål om äktenskapsskillnad (artikel 58.1 och 58.1 a i familje- och förmyndarskapslagen), annullering av äktenskap (artikel 58.1, jämförd med artikel 21 i familje- och förmyndarskapslagen) eller hemskillnad (artikel 61.3.1 i familje- och förmyndarskapslagen). Detta gäller även beslut som utfärdas i faderskapsmål (artikel 93.2 i familje- och förmyndarskapslagen), mål om ändring av en dom om föräldransvar och utövandet av detta som meddelas i ett mål om äktenskapsskillnad, hemskillnad, annullering av äktenskap eller fastställande av föräldraskap (artikel 106 i familje- och förmyndarskapslagen) och i mål om att anförtro föräldransvar till en av föräldrarna när dessa inte bor ihop (artikel 107.1 och 107.2 i familje- och förmyndarskapslagen). Framför allt får domstolen i mål som dessa anförtro föräldransvar till en av föräldrarna och begränsa den andra förälderns rättigheter till specifika skyldigheter och rättigheter gentemot barnet. Om en skilsmässodomstol anförtro föräldransvar till en av föräldrarna och begränsar den andra förälderns föräldransvar får den föräldern, även om en sådan dom inte framtas denne föräldransvar över barnet, endast utöva sina rättigheter och skyldigheter i den utsträckning som domstolen tillåter. Om domstolen inte överläter rätten att delta i beslut om barnets hemvist till den andra föräldern fattas sådana beslut i princip självständigt av den förälder som utövandet av föräldransvar har anförtrots till (se dock punkt 2).

Den andra föräldern har framtogs rätten att delta i beslut om ändring av barnets hemvist genom en dom av en utländsk domstol som erkänns i Polen.

2 I vilka situationer krävs den andra förälderns samtycke för att barnet ska få föras till ett annat land?

Den andra förälderns samtycke krävs i samtliga fall som inte anges i föregående punkt, nämligen situationer där en förälder har ensamt föräldransvar eller där hans eller hennes föräldransvar har begränsats, utan att han eller hon har berövats rätten att medbesluta om barnets hemvist. Polsk rättspraxis går till och med ännu längre på detta område. Högsta domstolen (*Sąd Najwyższy*) klaggjorde i avgörandet av den 10 november 1971 i mål III CZP 69/71 att det *för att en minderårig ska få resa utomlands permanent med en förälder som har anförtrots utövandet av föräldransvar vid en skilsmässa krävs förmyndarskapsdomstolens samtycke om den andra föräldern, dvs. den som har anförtrots tillsynen över barnets uppfostran, inte har lämnat ett medgivande i vilket han eller hon samtycker till att barnet reser utomlands*. Om domstolen, t.ex. i ett mål om äktenskapsskillnad, inte har överlätit rätten att delta i beslut om barnets hemvist till den andra föräldern, får denne mot bakgrund av detta avgörande således begära att barnet ska återföras om han eller hon inte kan utöva sin rätt till umgänge med barnet. Högsta domstolen konstaterade i avgörandet av den 6 mars 1985 i mål III CRN 19/85 att *eftersom ett barns semesterresa till utlandet betraktas som en väsentlig fråga, krävs de båda föräldrars utövande föräldrarnas samtycke eller, i avsaknad av sådant samtycke, ett avgörande från förmyndarskapsdomstolen*.

3 Om den ena föräldern inte samtycker till att barnet förs till ett annat land, även om detta är nödvändigt, vad krävs för att barnet lovligt ska få bortföras till ett annat land?

I sådant fall måste en ansökan inges till förmyndarskapsdomstolen i Polen om alternativt samtycke till ett barns utlandsresa.

En ansökan om sådant samtycke kan inges av en förälder som inte har framtogs föräldransvar eller vars föräldransvar inte har upphävts. Ansökningen kan inges av den sökande själv. I denna typ av ärende finns det inget krav i den polska lagstiftningen om att parterna i domstolen måste företrädas av en advokat. Den domstol som är behörig att pröva sådana ansökningar är distriktsdomstolen (*sąd rejonowy*) (avdelningen för familje- och ungdomsmål), i egenskap av domstol i första instans, medan den domstol som har territoriell behörighet är domstolen på den plats där barnet har hemvist eller är bosatt.

4 Gäller samma bestämmelser för tillfälligt bortförande (till exempel i samband med semester eller för vård) som för permanent bortförande? Om ni använder formulär för samtycke, vänligen bilägg en kopia.

Som nämnts ovan krävs den andra förälderns samtycke för att föra ett barn till ett annat land för en kortvarig vistelse.

Formulär för samtycke till att föra ett barn till ett annat land (permanent eller tillfälligt) används inte i Polen. Samtycke kan därför ges på valfritt sätt. Det rekommenderas dock att ett skriftligt samtycke inhämtas, eftersom detta kan användas som bevis i en rättsprocess om återförande av barn med stöd av Haagkonventionen från 1980. Det kan vara bra att be en polsk advokat, juridisk rådgivare eller notarie om hjälp med att utarbeta sådant samtycke.

Senaste uppdatering: 23/09/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.